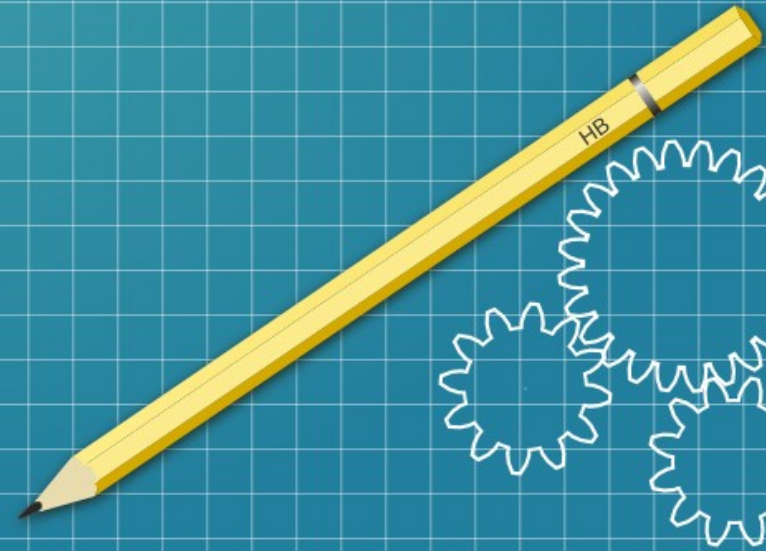

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

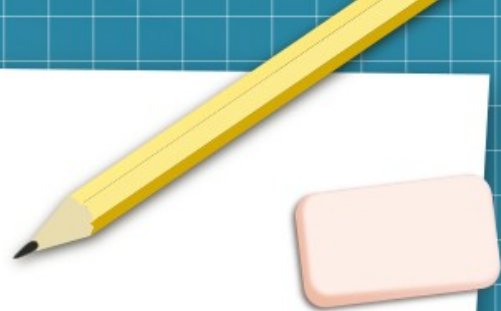
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Το κύριο οικονομικό πρόβλημα

- Τι ονομάζεται “κύριο οικονομικό πρόβλημα”;
 - Το ότι οι ανάγκες των ανθρώπων είναι απεριόριστες ενώ τα αγαθά είναι περιορισμένα
 - Με άλλα λόγια... πώς με περιορισμένους πόρους θα καλύψουμε τις απεριόριστες ανάγκες που έχουμε
- Πρέπει λοιπόν να αποφασίσουμε:
 - 1ον. Ποιες ανάγκες θα καλύψουμε και ποιες όχι (ιεράρχηση αναγκών)
 - 2ον. Πώς θα αυξήσουμε τα μέσα ώστε να καλύψουμε όσο το δυνατόν περισσότερες ανάγκες

Σχετικά με τις “ανάγκες”...

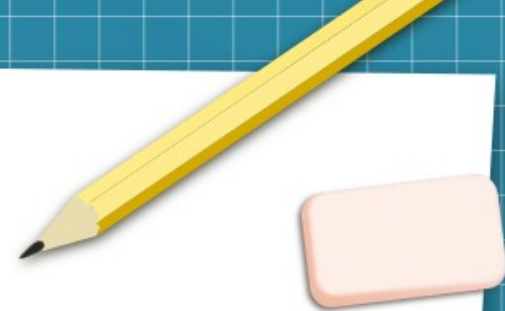
- **ΟΡΙΣΜΟΣ:**

- Ανάγκη είναι η έλλειψη ή η αίσθηση της έλλειψης που εκφράζεται με την επιθυμία ικανοποίησής της

- **ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:**

- **Είναι απεριόριστες.** Συνεχώς δημιουργούνται νέες και οι υπάρχουσες εξελίσσονται. Η ικανοποίηση μιας ανάγκης δημιουργεί και άλλες.
 - Η αύξηση των αναγκών οφείλεται:
 - α) στη μίμηση
 - β) στη διαφήμιση
- **Υπόκεινται σε προσωρινό κορεσμό.** Οι ανάγκες ικανοποιούνται/καλύπτονται μόνο προσωρινά. Αργά ή γρήγορα επανεμφανίζονται

Σχετικά με τα “αγαθά”...

- ΟΡΙΣΜΟΣ:
 - Αγαθά ονομάζονται τα μέσα που ικανοποιούν τις ανάγκες
- ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ:
 - τα αγαθά μπορεί να είναι:
 - Υπηρεσίες ή Υλικά
 - Καταναλωτά (όταν χρησιμοποιηθούν παύουν να υπάρχουν) ή διαρκή (μπορούν να χρησιμοποιηθούν πολλές φορές)

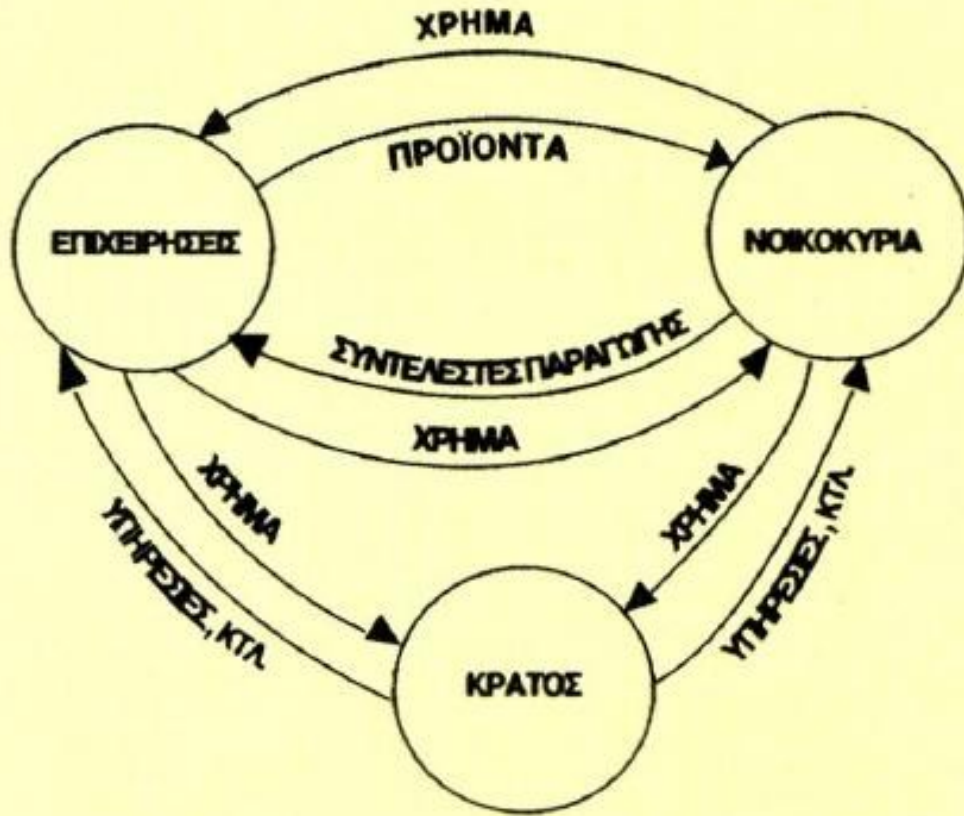
Ας δούμε μερικά παραδείγματα:

- Η δίψα είναι ανάγκη ή αγαθό;
- Το νερό είναι ανάγκη ή αγαθό;
- Τι είδους αγαθό είναι το νερό;
 - υπηρεσία ή υλικό;
 - καταναλωτό ή διαρκές;
- Φυσικά ανάγκη!
- Είναι αγαθό! Το οποίο μπορεί να ικανοποιήσει διάφορες ανάγκες...
- Υλικό
- Καταναλωτό

Το καταναλωτικό πρότυπο

- Οι σημερινές κοινωνίες χαρακτηρίζονται και καταναλωτικές
- Κάθε κοινωνία έχει το δικό της καταναλωτικό πρότυπο
- Ρόλο στη διαμόρφωση αυτού του προτύπου παίζει η διαφήμιση
 - Η διαφήμιση πληροφορεί αλλά και χειραγωγεί
 - Η διαφήμιση δημιουργεί πλασματικές ανάγκες
 - Ο κόσμος της διαφήμισης είναι εικονικός
 - Κάθε άτομο ερμηνεύει με τον δικό του τρόπο το ίδιο διαφημιστικό μήνυμα

Το
οικονομικό
κύκλωμα

4.2 Οι επιχειρήσεις

• 4.2.1 Οι συντελεστές παραγωγής

- Τι είναι;
 - τα στοιχεία που χρειάζονται για τη παραγωγική διαδικασία
- Ποιοι είναι

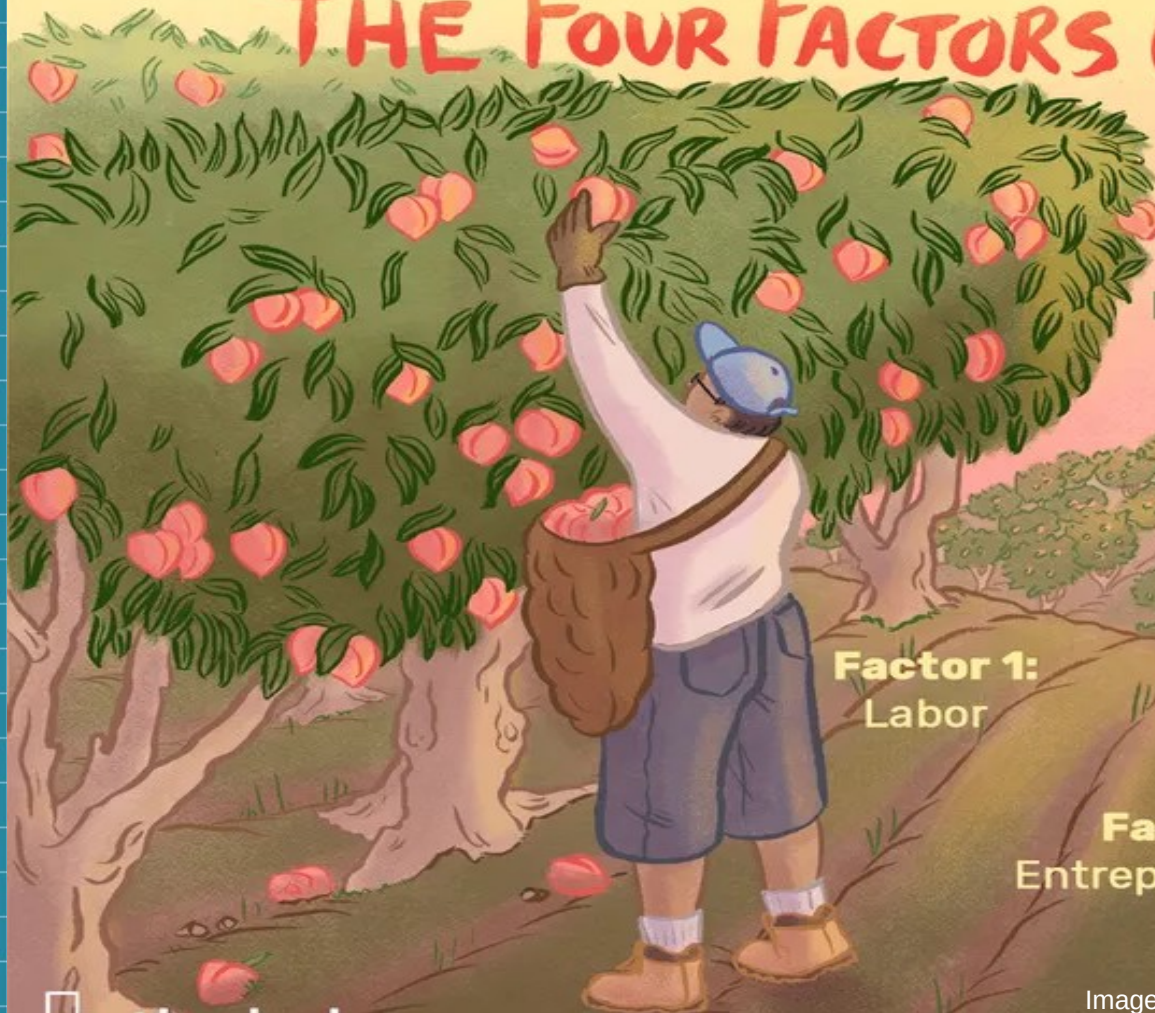
- Εργασία: η ικανότητα του ανθρώπου να εργάζεται
- Έδαφος: φυσικοί πόροι
- Κεφάλαιο: μηχανήματα, κτήρια κτλ
- (και επιχειρηματικότητα)

για τους
μαρξιστές

για τους
φιλελεύθερους

- Η εργασία και το έδαφος ήταν σημαντικές πριν τη βιομηχανική επ/ση
- Το κεφάλαιο ήταν σημαντικό από τη βιομηχανική επ/ση και ως τον β'ππ
- Η εργασία και η επιχειρηματικότητα είναι σημαντικά σήμερα

THE FOUR FACTORS OF PRODUCTION

Factor 1:
Labor

Factor 2:
Land

Factor 4:
Entrepreneurship

Factor 3:
Capital

4.2.2 Το κόστος παραγωγής

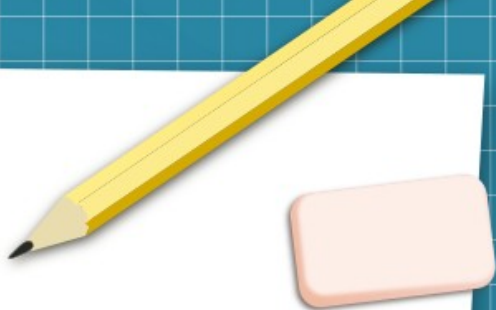
- Η επιχείρηση χρησιμοποιεί τους συντελεστές παραγωγής προκειμένου να παράγει μια υπηρεσία ή ένα υλικό αγαθό
- Πρέπει να πάρει κάποιες σημαντικές αποφάσεις:
 - Που θα εγκατασταθεί;
 - Τι και πόσα προϊόντα θα παράγει;
 - Με ποια μέθοδο θα παράγει το προϊόν;

Ποιος είναι ο στόχος
κάθε επιχείρησης;

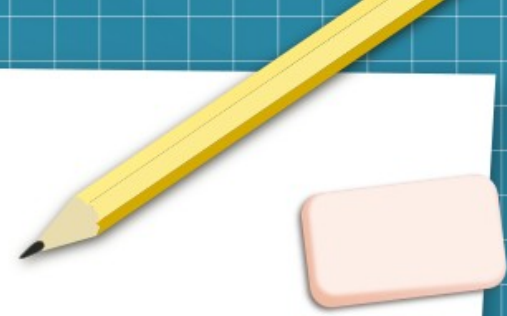
Η μεγιστοποίηση του κέρδους μακροχρόνια!!!

*όχι απλά να κερδίζει αλλά να
κερδίζει ολοένα και περισσότερα*

$$\text{Κέρδος} = \text{έσοδα} - \text{κόστος}$$

- Συνοπτικά:
 - Έσοδα: ποσότητα x τιμή πώλησης
 - Κόστος: αμοιβές συντελεστών παραγωγής

4.2.3 Η τιμή των αγαθών

1η ερώτηση:

- Αν η τιμή στα φασολάκια πέσει, θα θέλω να αγοράσω περισσότερη ή λιγότερη ποσότητα;

2η ερώτηση:

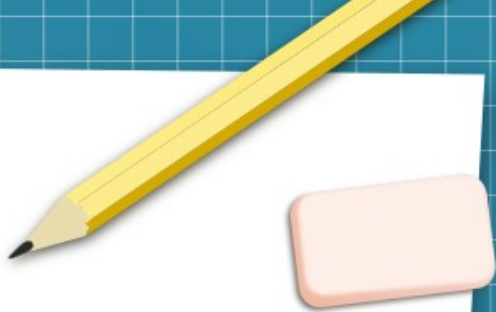
- Αν η τιμή στα φασολάκια πέσει, ο μανάβης θα θέλει να πουλήσει περισσότερα ή λιγότερα;

3η ερώτηση:

- Αν η τιμή στα φασολάκια ανέβει θα θέλω να αγοράσω περισσότερη ή λιγότερη ποσότητα;

4η ερώτηση:

- Αν η τιμή στα φασολάκια ανέβει, ο μανάβης θα θέλει να πουλήσει περισσότερα ή λιγότερα;

-
- Είμαι καταναλωτής...
 - Το πόσα φασολάκια θέλω να αγοράσω θα το λέμε **ζητούμενη ποσότητα**

- Είμαι έμπορος...
- Το πόσα φασολάκια θέλω να πουλήσω θα το λέμε **προσφερόμενη ποσότητα**

Η προσφορά και η ζήτηση...

- Όταν η τιμή ενός προϊόντος...

- η ζητούμενη ποσότητα

- η προσφερόμενη ποσότητα

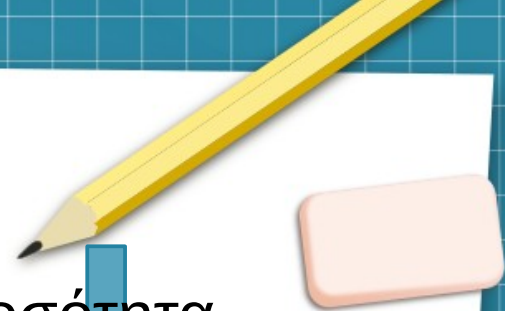
- Όταν η τιμή ενός προϊόντος...

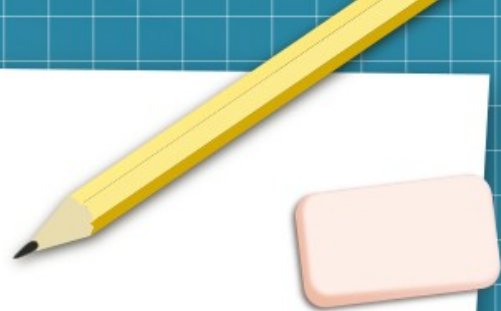
- η ζητούμενη ποσότητα

- η προσφερόμενη ποσότητα

Η τιμή ισορροπίας...

- Η τιμή στην οποία η ζητούμενη ποσότητα ισούται με την προσφερόμενη ποσότητα ονομάζεται **τιμή ισορροπίας...**

με άλλα λόγια...

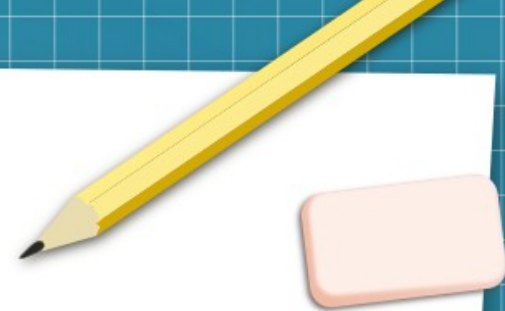
- Στην τιμή ισορροπίας η ζητούμενη ποσότητα είναι ίση με την προσφερόμενη ποσότητα...

-
- Η προσφορά και η ζήτηση λοιπόν καθορίζουν την τιμή ενός αγαθού

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ

- Πλεόνασμα προϊόντος έχω όταν η τιμή του προϊόντος είναι...
 - *μεγαλύτερη από την τιμή ισορροπίας*
- Έλλειμμα προϊόντος έχω όταν η τιμή του προϊόντος είναι...
 - *μικρότερη από την τιμή ισορροπίας*

4.3 Τα νοικοκυριά

- Οικογένεια: συγγενικός δεσμός
- Νοικοκυριό: άτομα που ζουν μαζί και αποφασίζουν από κοινού για τα οικονομικά θέματα
- Εισόδημα νοικοκυριών:
 - Άμεσο: μισθός, σύνταξη, ενοίκιο, τόκος κτλ
 - Έμμεσο: οι υπηρεσίες που προσφέρουν τα μέλη χωρίς να αμοίβονται
- ΣΤΟΧΟΣ: η μεγαλύτερη ικανοποίηση αναγκών με το διαθέσιμο εισόδημα

Αποφάσεις σχετικά με το εισόδημα...

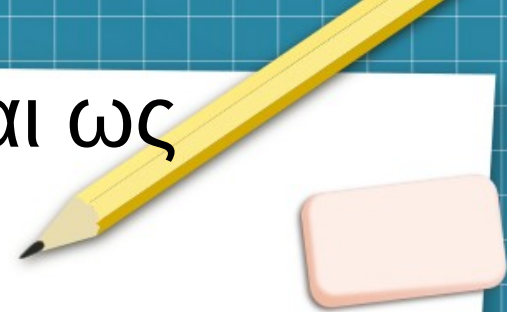

- Πόσο μέρος του εισοδήματος θα καταναλωθεί και πόσο θα αποταμιευθεί;
- Αυτό που θα καταναλωθεί σε ποια αγαθά και σε ποιες ποσότητες θα κατευθυνθεί;
- Αυτό που θα αποταμιευθεί που θα αποταμιευθεί, για πόσο χρόνο και για ποιο σκοπό;

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τις παραπάνω αποφάσεις είναι:

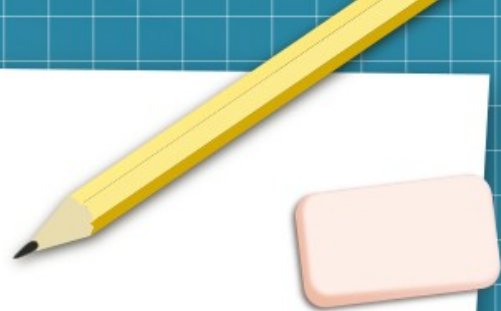
- 1) Το ύψος του εισοδήματος*
- 2) Το μέγεθος και η σύνθεση του νοικοκυριού*
- 3) Το γεωγραφικό περιβάλλον*
- 4) Το κοινωνικό περιβάλλον*

4.4 Το κράτος ως παραγωγός και ως καταναλωτής

- Το κράτος με τις αποφάσεις του επηρεάζει τόσο τα νοικοκυριά όσο και τις επιχειρήσεις
- Σκοπός του κράτους και των δημόσιων φορέων είναι η μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας
- Το κράτος είναι παραγωγός και καταναλωτής αγαθών και υπηρεσιών
 - Δημόσια Αγαθά
 - Δημόσιες επιχειρήσεις

Δημόσια Αγαθά...

- Τα αγαθά αυτά είναι αδιαίρετα
- Παρέχονται δωρεάν ή με συμβολικό αντίτιμο σε όλους
- Μπορούν να παράγονται είτε άμεσα από το κράτος είτε από ιδιώτες
- Παραδείγματα δημόσιων αγαθών: παιδεία, υγεία, άμυνα κτλ
- Το κράτος είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός υπηρεσιών και αγαθών

Δημόσιες επιχειρήσεις και Οργανισμοί...

- Στόχος των ΔΕ είναι η εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος
- Η εξασφάλιση της παραγωγής των κοινωνικά σημαντικών αγαθών και υπηρεσιών
- Οι ΔΕΚΟ (δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί): ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ, ΔΕΦΑ. Πολλές από αυτές έχουν πια μερικώς ιδιωτικοποιηθεί

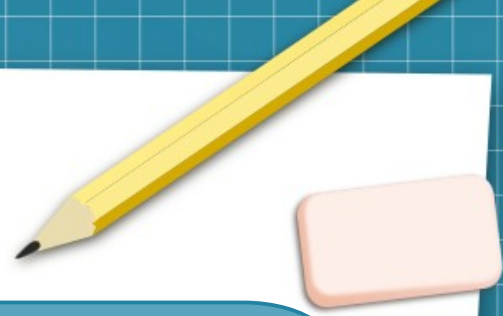

Κρατικός παρεμβατισμός...

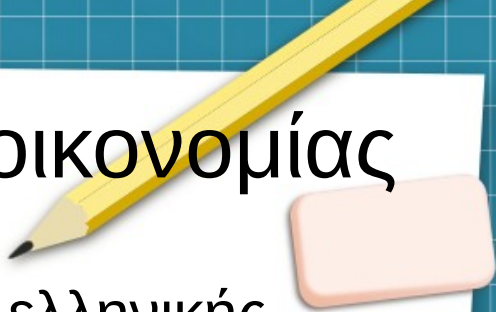
- *Ακόμα και στις ημέρες μας γίνεται μεγάλη κουβέντα για τον ρόλο και τον βαθμό που πρέπει να παρεμβαίνει το κράτος στην οικονομία*

Λιγότερο Κράτος!!!

Πολύ Κράτος!!!

Βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας

- Μερικά από τα μόνιμα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας:
 - Δημόσιο έλλειμμα και δημόσιο χρέος
 - Απασχόληση και ανεργία.
 - Μειώνεται το ποσοστό απασχολούμενων σε σχέση με τους μη απασχολούμενους
 - Διόγκωση τριτογενούς τομέα και συρρίκνωση πρωτογενούς και δευτερογενούς
 - Ελλειμματικό ισοζύγιο. Πολλές εισαγωγές – λίγες εξαγωγές
 - Κρατικός παρεμβατισμός και προστασία.
 - Εξάρτηση